

Handläggare
Kommunstyrelseförvaltningen
Ebba Larsson
Strategisk trafikplanerare
08-578 292 52
ebba.larsson@tyreso.se

Handlingstyp
Tjänsteskrivelse
Datum
2023-11-28

Sida
1 (6)
Diarienummer
KSM2023-813.510

Mottagare
Kommunledningsutskottet

Äskande av medel till investeringsbudget för Projekt Trafiksäkerhets- och cykelåtgärder

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till kommunledningsutskottet för beslut i kommunstyrelse

1. Kommundirektören ges i uppdrag att genomföra samlade åtgärder kallade Projekt Trafiksäkerhets- och cykelåtgärder.
2. Projekt Trafiksäkerhets- och cykelåtgärder med en budget på 14 miljoner kronor finansieras inom ramen för kommunstyrelsens anslag för beslut mellan beslut om investeringsprogrammet.
3. Effekter på kommande driftsbudget för verksamhetsområde 10 beaktas i kommunplansprocessen inför det budgetår då åtgärderna färdigställs.
4. Projektets framdrift och innehåll delredovisas halvårsvis i hållbarhetsutskottet, utöver den ekonomiska uppföljningen.

Cynthia Runefjärd
Kommundirektör

Johan Bergman
Kontorschef Samhällsbyggnadskontoret

Sammanfattning

Kommunstyrelseförvaltningen ser ett behov av att arbeta mer systematiskt och strukturerat med mindre åtgärder för i huvudsak trafiksäkerhet och cykel. Enstaka åtgärder för gång och kollektivtrafik kan också beröras. En vilja finns att förenkla administrationen och hanteringen av investeringar för att mer effektivt kunna tillskapa fysiska förändringar i trafikmiljön i enlighet med kommunens trafikplaner samt när behov uppstår. Åtgärder som berörs är sådana av smärre karaktär, med en uppskattad kostnad på 50 000 kr till cirka 5 miljoner kr. De kan inte hanteras som löpande drift- och underhållsåtgärder, men är heller inte så stora att de innebär ombyggnation av en hel gata eller

tillkommande ny infrastruktur med separat äskande enligt investeringsprocessen.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att verksamheten tilldelas en investeringsbudget på 14 miljoner kronor över flera år för ovan beskrivna ändamål. Detta för att underlätta ett löpande arbete med prioritering av inkomna behov, utredning, samt projektering och byggande. En samlad summa pengar ger kommunstyrelseförvaltningen mandat att löpande göra bedömningar av behov och åtgärder i trafikmiljön, utan att behöva gå upp med varje enskild åtgärd för investeringsbeslut. Brister kan på så sätt åtgärdas löpande med en effektivare hantering av synpunkter och önskemål från medborgare. Ett löpande arbete med säkerställd finansiering skulle också underlätta möjligheterna att söka statlig medfinansiering med god framförhållning och öka sannolikheten att få medfinansiering beviljad. Den avsatta budgeten skulle dock enbart finansiera projektering och fysisk utbyggnad.

De strategiska riktningarna och prioriteringsgrunderna för arbetet inom både trafiksäkerhet och cykel finns utpekade i kommunens trafikstrategi ”Tyresö styr mot hållbara transporter”, liksom trafikplanerna ”Cykelplan” och ”Trafiksäkerhetsplan”.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att en kontinuerlig ekonomisk uppföljning av medelsåtgång görs löpande i kommunens tertial- och årsuppföljningar med en egen rubrik. Förslagsvis kompletteras detta med ett halvårsvis återkommande informationsärende till Hållbarhetsutskottet.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen ser behov av att mer systematiskt och effektivt genomföra åtgärder i Tyresös gatumiljö för förbättrad hastighetsefterlevnad, tryggare gång- och cykelpassager, säkra skolvägar, andra trafiksäkerhets- eller kollektivtrafikåtgärder samt utbyggnad av infrastruktur för gång och cykel. Särskilt trafiksäkerhet är ett område där kommunen behöver vara både proaktiv och reaktiv, när behov i trafikmiljön uppstår och uppmärksammas. Åtgärderna baseras på polis- och sjukhusrapporterade trafikolyckor (STRADA), på underlag från observationer och trafikmätningar, och från önskemål och anspråk från medborgare (Tyresöinitiativ och/eller synpunkter från kommunens ärendehanteringssystem). De grundar sig också på utpekade prioriteringar i kommunens trafikstrategi ”Tyresö styr mot hållbara transporter” och trafikplanerna ”Cykelplan” och ”Trafiksäkerhetsplan”, liksom andra strategidokument som rör mobilitet, samt en god, tillgänglig och attraktiv bebyggd miljö. En sammanvägd bedömning av åtgärder utifrån dessa prioriteringsgrunder görs sedan på tjänstepersonsnivå.

En revisionsgranskning av trafiksäkerhetsarbetet i Tyresö kommun genomfördes under våren 2020 och syftade till att bedöma huruvida kommunstyrelsen hade säkerställt ett ändamålsenligt arbete inom kommunens trafikområde.

Utifrån granskningens slutsatser gavs fyra rekommendationer till kommunstyrelsen.

- Tillse att trafiksäkerhetsplanen antas och implementeras.
- Säkerställ en tydlig ansvarsfördelning inom kommunstyrelseförvaltningen och mellan utskotten avseende trafiksäkerhetsarbetet.
- Säkerställ en ändamålsenlig uppföljning och återrapportering av trafiksäkerhetsarbetet.
- Säkerställ trafiknätsanalysens aktualitet¹

Sedan förra revisionen har fokus varit på att ta fram trafikplaner kopplade till trafikstrategin. Detta, samt resursbrist på trafikplanerarsidan, har gjort att arbetet med att åtgärda brister i trafikmiljön har prioriterats ned något.

För att underlätta ett löpande arbete med prioritering av inkomna behov, utredning, samt projektering och byggande för att åtgärda dessa brister, föreslår kommunstyrelseförvaltningen att verksamheten tilldelas en separat flerårig investeringsbudget för i huvudsak trafiksäkerhet- och cykeländamål. En samlad budget ger kommunstyrelseförvaltningen möjlighet att löpande göra bedömningar av behov och åtgärder i trafikmiljön, utan att behöva gå upp med varje enskild åtgärd för investeringsbeslut. Genom att avsätta en samlad budget med delegerad beslutsrätt för enskilda åtgärder, kan processen från identifiering av brister till genomförd åtgärd ske med mindre administration och utföras på kortare tid. En samlad budget sätter också ramar för hur stora personella resurser berörda enheter behöver avsätta, och ger en tydlighet i vad kommunen satsar inom områdena trafiksäkerhet och cykel. Ett löpande arbete med säkerställd kommunal finansiering skulle också underlätta möjligheterna att ha en påfylld bank av finansierade åtgärdsförslag att kunna söka statlig medfinansiering för, med god framförhållning och med bättre anpassning till ansökningstillfällena. Detta är i dagsläget inte alltid lätt med långa ledtider för beslut i enskilda projekt.

Budgeten bör vara långsiktig och löpa över flera år. Budgetens omfattning föreslås vara 14 miljoner kr. Åtgärder på 50 000 kr eller mindre och som inte behöver projektering, hanteras inom ramen för Gatuenhetens anslag. Åtgärder

¹ Detta avser en hastighetsöversyn av kommunens gatunät.

av mer komplex karaktär och där utgiften överstiger cirka 5 miljoner kr hanteras som ett enskilt investeringsärende enligt ordinarie investeringsprocess. Åtgärderna som ryms inom föreslagen investeringsbudget är mindre fysiska åtgärder som innebär om- och utbyggnad av infrastrukturen. Investeringsbudgeten föreslås alltså finansiera både projektering och genomförande. Med nuvarande organisation bedöms flera objekt av denna karaktär vara rimligt att projektera och bygga ut per år. Men detta beror också på komplexiteten i respektive projekt. En årlig prognos för nyttjande av medel kommer att lämnas löpande till kommunens controllers.

En investeringsbudget för detta ändamål skulle ge effekt på framtida driftskostnader. Det avser avskrivningar och internränta, samt ökade driftskostnader för nyanlagda ytor/sträckor.

Effekterna av åtgärderna som genomförs behöver följas upp och utvärderas utifrån uppsatta mål. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att en kontinuerlig ekonomisk uppföljning av medelsåtgång görs löpande i kommunens tertial- och årsuppföljningar med en egen rubrik. Förslagsvis kompletteras detta med ett informationsärende till Hållbarhetsutskottet halvårsvis med uppföljning och beskrivning av pågående och utförda åtgärder, samt redovisning av kommande planerade åtgärder. Syftet är att kommunen ska säkerställa ett mer systematiskt, transparent och resurseffektivt arbete med högre kvalitet och kortare handläggningstider för inkomna ärenden från kommuninvånare. Syftet är också en större efterlevnad och genomförande av kommunens styrdokument och en förbättrad och mer hållbar trafikmiljö till gagn för kommuninvånarna.

Identifierade åtgärder

Behov och anspråk på trafikmiljön inkommer löpande till kommunen. Genom en sammanställning av dessa utifrån de prioriteringar som nämnts har nedan urval gjorts. Åtgärdsbehoven har utretts översiktligt med tillhörande förstudie, men behöver gå vidare till projektering och utbyggnad. De är i nuläget:

- Trafiksäkerhetsåtgärder och framkomlighet för cykel längs Bränneribacken
- Trafiksäkerhetsåtgärder Stamvägen-Fornuddsvägen
- Trafiksäkerhetsåtgärder Stamvägen-Vendelsövägen
- Trafiksäkerhetsåtgärder runt Sofiebergsskolan
- Fortsatt utbyggnad av genomgående cykelbana längs Myggdalsvägen
- Förbättrade cykelmöjligheter längs Prästgårdsvägen (alternativ med separat gång- och cykelbana)

Andra mindre åtgärder (som överstiger 50 000 kr, men ej behöver fördjupad projektering) är:

- Hållplatsåtgärder längs linje 820
- Förbättrade cykelmöjligheter längs Prästgårdsvägen (alternativ med bygdeväg)

Kommande åtgärder som ännu inte utretts med val av fysisk lösning är i urval:

- Övergång/passage över Njupkärrsvägen vid Bergfotens skola och ny förskola
- Hastighetsreducerande åtgärder Nytorpsvägen
- Trafiksäkerhetsåtgärder runt Fornuddens skola

Fler objekt tillkommer i takt med att organisationen hinner utreda platser och problembild.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut har ekonomiska konsekvenser över de år själva investeringarna sker, så länge som det finns avskrivningar på anläggningarna, samt för tillkommande drift och underhåll. Investeringar ska genomföras med det långsiktiga syftet att förbättra trafiksäkerhet och framkomlighet för gående, cyklisterna och kollektivtrafikresenärer. Det ger i sin tur samhällsekonomiska vinster och bedöms på lång sikt leda till bättre hushållning av resurser.

Utgiftsposter:

- Investeringsutgift/utgiften för själva budgeten (till utbyggnad av fysiska åtgärder): 14 miljoner kr.
 - Årlig uppskattad prognos lämnas till controllers allteftersom arbetet fortskrider.
- Kapitaltjänstkostnader belastar gatuenheten inom V10 och beräknas till 228 tkr årligen, baserat på:
 - Genomsnittlig avskrivningstid 25 år
 - Internränta på 2,5 % (2024)
 - Slutredovisade investeringar om 3,5 mkr/år
 - Ackumulerade kapitaltjänstkostnader för hela anslaget om 14 mkr beräknas till ca 900 tkr/år
- Ökade drifts- och underhållskostnader av nya ytor som belastar Gatuenheten. Beror på typ av åtgärd.
- Internt arbete med systematiska utredningar/förstudier inför val av åtgärd. Utgifter för sådana utredningar hanteras inom samhällsbyggnadskontorets befintliga ram och utförs på enheten Vatten, miljö och trafik och delvis på enheten för Hållbarhet och mobilitet, och prioriteras gentemot andra behov inom Strategi- och projektavdelningen.

Förslaget till beslut för särskild investeringsbudget föreslås finansieras genom investeringsmedel, medan påföljande avskrivnings-, ränte- och driftkostnader bekostas inom ramen för verksamhetsområde Samhällsbyggnad.

Prövning av barnets bästa

Utgångspunkten i dessa åtgärder är de prioriteringar som återfinns i kommunens trafikstrategi och trafikplaner för cykel och trafiksäkerhet. En av de mest prioriterade målgrupperna för åtgärderna inom områdena är barn. Det handlar främst om säkra skolvägar, hastighetsdämpande åtgärder samt förbättrad framkomlighet för gång och cykel. Barn, liksom äldre eller personer med funktionsvariationer, kan ha särskilt svårt att orientera sig i trafikmiljöer med många fordon och höga hastigheter. Det är därför viktigt att anpassa dessa miljöer så att de blir säkrare och upplevs tryggare. Det i sin tur leder förhoppningsvis till en ökad andel resor med gång och cykel för de yngre, liksom en känsla av ökad självständighet. Detta bidrar också till förbättrad hälsa genom ökad vardaglig rörelse och förhöjd koncentrationsförmåga hos till exempel skolelever. Åtgärder riktade mot barn utgör även en förbättring för alla målgrupper.

Bilagor

Bilaga 1. Behovsanalys Systematiskt och strukturerat arbete med investeringar i trafiksäkerhet och hållbar mobilitet